

Retour met opm (6/2)

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

besprek.
verkenning optie 1

J 22

Aan

Minister voor APP

nota

Gevolgen advies commissie parameters op
pensioenpremie

TER VOORBEREIDING

Directie

Datum

Onze referentie
2023-0000064716

Opgesteld door

Bijlage(n)

0

Aanleiding

- De commissie parameters heeft geadviseerd het (maximale) verwachte rendement op beursgenoteerde aandelen naar beneden bij te stellen en de (minimale) verwachte prijsinflatie te verhogen. Als dit advies zonder aanvullende maatregelen overgenomen wordt, dan zal vanaf 2024 de gedempte kostendekkende premie op basis van verwacht rendement stijgen. Dit zal bij het merendeel van de fondsen effect hebben op de premie die in rekening worden gebracht bij werkgevers en werknemers (de feitelijke premie genoemd).
- Eind volgende week leggen wij het concept Besluit parameters aan u voor en is beoogd vanaf eind februari, begin maart het Besluit voor voorhang naar de Kamers te zenden. U heeft verzocht om daarvoor inhoudelijk te worden bijgepraat.
- Begin februari levert DNB de impactberekeningen van het advies van de commissie op de gedempte kostendekkende premie. Begin maart kan DNB de impact op de feitelijke premies opleveren (i.v.m. aanlevering door fondsen). De impact op de feitelijke premie kan daardoor nog niet worden meegenomen in deze nota. Wel schetsen we een globaal beeld.
- Deze nota gaat in op het overnemen van het advies van de commissie zonder en met aanvullende maatregelen om het effect op de premie te beperken.
- De nota is opgesteld ter voorbereiding op het overleg van 3 februari met u.

Kernpunten

Indien advies commissie overnemen zonder aanvullende maatregelen:

- Feitelijke premie zal vanaf 2024 naar verwachting stijgen (of ambitie moet bijgesteld worden). Dit zet druk op de beschikbare loonruimte wat zal leiden tot discussie aan cao-tafel en mogelijk druk op overheid tot inkomenscompensatie verhoogt.
- Geen extra aanpassing in regelgeving nodig, alleen herijking parameters.
- Inhoudelijk goed te onderbouwen, want sluit aan bij de werking van het nieuwe stelsel.
- Vanuit sector en politiek zal naar verwachting druk blijven bestaan om premiestijging komende periode te voorkomen.

Advies commissie overnemen met aanvullende maatregelen:

- Met aanvullende maatregelen zal feitelijke premie de komende periode (2024 en eventueel verlengen naar 2025 en 2026) niet of beperkt stijgen.

- Extra aanpassing in regelgeving nodig (naast herijking parameters).
- Bestuurlijk goed te begrijpen, want zorgt voor premiestabiliteit en haalt druk van discussie over beschikbare loonruimte. Ouderenorganisaties zullen hier echter wel kritisch op zijn omdat dit een verlagend effect heeft op de gevraagde premie.
- Sector en politiek tegemoetkomen.

Datum
30 januari 2023

Onze referentie

Er zijn twee aanvullende maatregelen denkbaar:

Aanvullende maatregel 1:

- Fondsen ruimte geven om tussentijds het verwachte rendement op vastrentende waarde aan te passen en opnieuw de 5-jaars periode voor premiedemping vaststellen.
- Onderbouwing: Gegeven de forse rentestijging van het afgelopen jaar is het niet uitlegbaar dat fondsen bij de premievaststelling nog moeten rekenen met renteniveau dat aanzienlijk lager ligt dan de actuele rente.
- Het vastzetten van het verwachte rendement op vastrentende waarden voor een periode van 5 jaar is wel een bewuste keuze bij premiedemping, om te voorkomen dat fondsen opportunistisch beleid gaan voeren (bij lage rente wel gebruik maken van premiedemping, bij hoge rente geen premiedemping). Met de aanvullende maatregel wordt dit wel -eenmalig- toegestaan.

Aanvullende maatregel 2:

- Fondsen ruimte geven om bij premievaststelling 2024 (vindt plaats in het tweede halfjaar van 2023) nog te rekenen met huidige parameters.
- Onderbouwing: Cao-partijen en fondsen meer tijd geven om te bezien hoe ze met de bijstelling van de rendementsverwachting willen omgaan.
- De wens om dit te verlengen naar 2025 (en eventueel zelfs tot uitstellen naar overgang nieuwe pensioenstelsel) kan ontstaan. Bij een normale commissiecyclus was er ook in 2025 pas een nieuw advies geïmplementeerd, wat pas betrekking heeft op de premievaststelling van 2026.

Toelichting

Allereerst: Waarom advies commissie overnemen?

- Het vorige advies van de Commissie Parameters is uitgebracht in 2019. Vanwege de toentertijd nog lopende onderhandelingen over het Pensioenakkoord, is in dat advies geen rekening gehouden met de veranderingen die uit het Pensioenakkoord voortvloeien. In het nieuwe pensioenstelsel wordt het advies van de Commissie, naast de huidige wettelijke toepassingen, gebruikt bij nieuwe toepassingen. Bij het nieuwe advies is ook bekeken in hoeverre het advies uit 2019 nog passend is.
- Vanwege nieuwe economische inzichten adviseert de commissie om niet alleen het model van de scenariosets aan te passen, maar ook de parameters die hier mee samenhangen (en de reeds ingegane nieuwe UFR-methodiek).
- In deze nota wordt aangenomen dat het advies van de commissie overgenomen wordt en alle nieuwe parameters en scenariosets in werking treden per 1/7/2023, gelijktijdig met de Wet toekomst pensioenen.
- Dit zal geregeld worden via het Besluit parameters, waarmee de parameters in het Besluit ftk worden herijkt. Dit is conform de bestaande regelgeving, namelijk periodiek op basis van onafhankelijk advies bezien of de parameters nog aansluiten bij de actuele ontwikkelingen. Een conceptversie van het Besluit parameters ontvangt u binnenkort. Deze wordt daarna voorgehangen bij de Tweede Kamer.

- Het advies van de commissie is gebaseerd op financieel-economische ontwikkelingen uit het verleden en realistische inzichten ten aanzien van toekomstige financieel-economische verwachtingen. Met de geadviseerde aanpassingen en uitbreidingen van de commissie sluiten berekeningen van fondsen weer beter aan bij de diverse huidige en beoogde nieuwe wettelijke toepassingen.
- In de sector leeft het idee dat het advies van de commissie enkel geldt voor het nieuwe stelsel en daarom pas vanaf de overgang naar het nieuwe stelsel in werking hoeft te treden. Echter, als het advies later wordt ingevoerd, dan zijn de parameters en scenario's niet meer gebaseerd op de laatste financiële ontwikkelingen. Daarnaast kan latere invoering ervoor zorgen dat deelnemers denken dat als gevolg van het nieuwe stelsel de pensioenverwachtingen lager worden, terwijl dat in werkelijkheid veroorzaakt wordt door de nieuwe scenario's (die leidt tot lagere pensioenverwachtingen en deelnemers zien dat terug op hun upo).
- Een deel van het advies later in laten gaan lijkt ook niet wenselijk, aangezien de parameters en scenario's met elkaar in verband staan.
- Zo is de risiconeutrale scenario's binnenkort al nodig als fondsen de effecten voor de transitie inzichtelijk moeten maken. Omdat de risiconeutrale scenario's afhankelijk van de economische scenario's en de parameters weer input zijn voor de scenario's, is het wenselijk deze gelijktijdig aan te passen en in te voeren.
- Als het advies alleen ingaat voor berekeningen voor het nieuwe pensioenstelsel, zal de impact van het nieuwe advies van de commissie mogelijk verward worden met de impact van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Dit geeft een negatieve beeldvorming van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

Datum
30 januari 2023

Onze referentie

Advies commissie overnemen zonder aanvullende maatregelen

- Het overnemen van het advies zonder aanvullende maatregelen zorgt ervoor dat bij fondsen die rekenen met een gedempte kostendekkende premie per 1/1/2024 de feitelijke premie zal moeten stijgen (wat ook druk zet op de beschikbare loonruimte) of de ambitie (pensioenopbouw) naar beneden moet worden bijgesteld. Zie de box hieronder voor een nadere toelichting.
- Inhoudelijk zijn deze consequenties (premiestijging of aanpassen ambitie) goed te onderbouwen. In het nieuwe stelsel zal een bijstelling van de rendementsverwachting automatisch leiden tot een aanpassing van de ambitie, omdat de premie de toezegging is. Uiteraard kan ervoor gekozen worden de premie te verhogen, maar dat is dan een bewuste keuze.
- In de huidige uitkeringsovereenkomst is de toegezegde pensioenopbouw echter het uitgangspunt. Deze beweegt niet automatisch mee bij lagere rendementsverwachtingen, maar dat vergt een actieve keuze van de cao-partijen. Indien hier niet voor gekozen wordt, moet het fonds de premie verhogen om dezelfde ambitie kunnen blijven toezeggen.
- Daardoor liggen deze consequenties bestuurlijk lastiger, juist met het oog op de transitie naar het nieuwe stelsel. Er is daarvoor behoefte aan premiestabiliteit.
- Door geen aanvullende maatregelen te nemen, wordt voorkomen dat fondsen als gevolg van de lagere premiedekkingsgraden interen op hun vermogen, wat leidt tot een slechtere uitgangsspositie bij het invaren.
- Vanuit de sector en politiek is reeds aandacht gevraagd voor de consequenties. De Pensioenfederatie heeft in een brief aan de

pensioenwoordvoerders voorafgaand aan het commissiedebat van 19 januari aandacht gevraagd voor de gevolgen van het advies van de commissie op de premie. Deze punten zijn door Kamerlid Palland (CDA) ook ingebracht tijdens het commissiedebat. Naar verwachting zal de druk vanuit de sector en politiek om premiestijgingen te voorkomen blijven bestaan. Dit zal waarschijnlijk dan ook terugkomen tijdens de voorhang van het Besluit parameters.

Datum
30 januari 2023

Onze referentie
[REDACTED]

Gedempte kostendekkende premie en feitelijke premie

- De gedempte kostendekkende premie is de premie die fondsen minimaal in rekening moeten brengen. Deze demping vindt bij het merendeel van de fondsen plaats op basis van verwacht rendement. Als het advies van de commissie overgenomen wordt, dan zal voor deze fondsen de gedempte kostendekkende premie stijgen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de verlaging van het verwachte rendement op beursgenoteerde aandelen (van 5,8% naar 5,4%), er mag dus minder toekomstig rendement ingerekend worden.
- Adviesbureau Sprenkels & Verschuren heeft berekend dat de gedempte kostendekkende premie zal stijgen met circa 11%. DNB herkent deze orde van grootte en geeft aan begin februari impactberekeningen van de gedempte kostendekkende premie met SZW te kunnen delen.
- De werkelijke impact die werkgevers en werknemers gaan merken in hun premiehoogte hangt af van de ontwikkeling van de premie die fondsen daadwerkelijk in rekening brengen, de feitelijke premie genoemd. De feitelijke premie moet tenminste gelijk moet zijn aan de gedempte kostendekkende premie. Een fonds kan een feitelijke premie hanteren die hoger ligt dan de gedempte kostendekkende premie. Met andere woorden: Fondsen kunnen ten opzichte van de gedempte kostendekkende premie reeds een buffer hanteren in de premievaststelling. In dat geval zal de impact van het advies van de commissie op de feitelijke premie lager uitvallen.
- Sprenkels & Verschuren vermeldt de impact op de feitelijke premie niet. DNB verwacht begin maart impactberekeningen van de feitelijke premies van 2023 met SZW te kunnen delen.

Advies commissie overnemen met aanvullende maatregelen

- Het overnemen van het advies met aanvullende maatregelen zal zorgen voor stabielere premies. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de wens vanuit de sector en politiek.
- Hieronder worden twee aanvullende maatregelen beschreven. Deze maatregelen zien alleen op de premievaststelling. Zoals gezegd blijft hierbij gelden dat het advies van de commissie overgenomen wordt en de nieuwe parameters en scenariosets in werking treden per 1/7/2023. Deze gelden vanaf dat moment voor alle toepassingen waar ze betrekking op hebben, maar voor de premievaststelling wordt dan een aanvullende maatregel getroffen.
- **Aanvullende maatregel 1:** Geef fondsen de ruimte om tussentijds het verwachte rendement op vastrentende waarden aan te passen.
- In het Besluit ftk is nu voor de gedempte kostendekkende premie vastgelegd dat het rendement op vastrentende waarden voor een periode van 5 jaar moet worden vastgezet. Daar is destijds voor gekozen om te voorkomen dat fondsen opportunistisch beleid gaan voeren (bij lage rente wel gebruik maken

van premiedemping, bij hoge rente geen premiedemping). Ook is de insteek dat premiedemping over een langere periode "uitmiddelt".

- De twee maatregelen zijn ook voorgelegd aan DNB, maar hier is nog geen reactie op gekomen. Zij hebben wel aangegeven dat de periode van 5 jaar destijds een bewuste keuze is geweest bij premiedemping.
- Merk op dat het Besluit regelt dat fondsen alleen het rendement op vastrentende waarden moeten vastzetten voor 5 jaar. Voor de andere rendementen geldt dat wel moet worden uitgegaan van het meest actuele advies van de commissie. Dus fondsen zouden straks bij de premievaststelling het nieuwe rendement op beursgenoteerde aandelen (5,4% i.p.v. 5,8%) moeten hanteren, maar nog blijven uitgaan van het oude rendement op vastrentende waarden (en daarmee van een niet actuele risicovrije rente).
- Door de forse stijging van de risicovrije rente in het afgelopen jaar is het zo dat fondsen – als gevolg van het feit dat de rente voor 5 jaar moet worden vastgezet – moeten rekenen met een rente die aanzienlijk lager zal zijn dan de huidige actuele rente.
- Indien ervoor gekozen wordt om tussentijds het rendement op vastrentende waarden aan te passen, dan vergt dat een wijziging van het Besluit ftk.
- Daarbij wordt er ruimte geboden om de periode van 5 jaar open te breken en wordt afgeweken van ftk-regelgeving.
- Inhoudelijk is dit te verdedigen: gegeven de forse rentestijging van het afgelopen jaar is het moeilijk uitlegbaar dat fondsen bij de premievaststelling nog moeten rekenen met renteniveaus die aanzienlijk lager zijn dan de actuele rente.
- Een andere overweging kan zijn dat het consistent overkomt om ook het rendement op vastrentende waarden opnieuw vast te zetten als het rendement op beursgenoteerde aandelen wordt herijkt (zoals nu geadviseerd is door de commissie).
- **Aanvullende maatregel 2:** Geef fondsen de ruimte om bij de premievaststelling van 2024 (vindt plaats in het tweede halfjaar van 2023) nog te rekenen met de huidige parameters.
- De nieuwe parameters treden dan wel in werking, maar fondsen wordt expliciet de mogelijkheid geboden om nog met de oude parameters te rekenen bij de premievaststelling. Dat zou dan gelden voor alle rendementen, dus ook voor het rendement op beursgenoteerde aandelen.
- Dit geeft één jaar uitstel van het effect op de premie. Inhoudelijk is hierbij de uitleg dat cao-partijen en fondsen meer ruimte krijgen om te bezien hoe ze met de bijstelling van de rendementsverwachting willen omgaan.
- Indien hiervoor gekozen wordt, dan zal dit expliciet in regelgeving (of in Besluit parameters, of via een aparte overgangsbepaling) moeten worden opgenomen.
- Merk op dat bij maatregel 2, in tegenstelling tot maatregel 1, discussie kan ontstaan over de wens om te blijven rekenen met de huidige parameters en dus te verlengen naar de premiestelling van 2025 of zelfs 2026. Bij een normale commissiecyclus was er ook in 2025 pas een nieuw advies geïmplementeerd, wat pas betrekking heeft op de premievaststelling van 2026.

Datum

30 januari 2023

Onze referentie